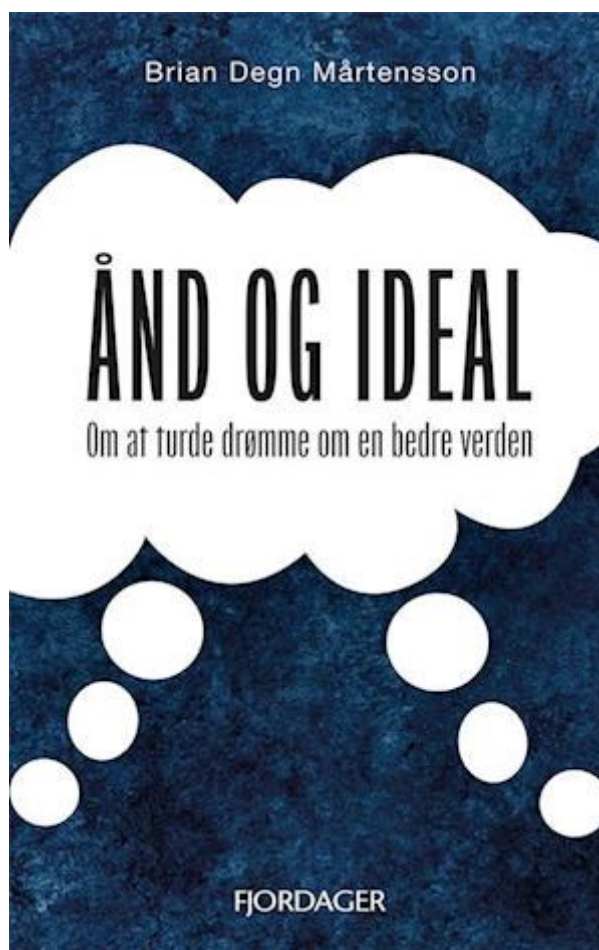

ANMELDELSE PÆDAGOGIK 14. dec. 2018 | kl. 09:15

Drømte mig en drøm

Af: Jens Raahauge

Menneskeheden, kærligheden, livet og lykken er drømmenes rettesnore i denne idealistiske, men lidt ujævne bog.

Fakta

Titel

Ånd og ideal

Forfatter

Brian Degn Mårtensson

Pris

148

Sider

96

Forlag

Fjordager

Når man følger med i Brian Degn Mårtenssons blog på folkeskolen.dk, ved man, at hans tanker udspringer af et oprør imod den åndløse nat, der har sænket sig over den samfundsmæssige tænkning. Han insisterer på andre værdier end de kapitaliserbare.

Når man sidder med hans bog i hånden, kan man komme til at tænke på Benny Andersens indledning i digtet "Hymne til natten": "Natten er god for dem der elsker / Natten giver den trætte nye kræfter / Natten viser os i drømme / Hvad vi skal undgå og hvad vi skal styre efter".

Mens Benny Andersen drømmer mennesket væk fra planeten, så den får en ny start og dermed chance for at overleve, så søger Brian Degn Mårtensson med afsæt primært i filosofien og idehistorien at finde de rettesnore, som vi kan pejle efter, hvis vi ønsker at blive på kloden og stræbe efter et værdifuldt liv her; han finder dem i drømmen om menneskeheden, kærligheden, livet og lykken.

Drømmen om menneskeheden toner frem i et kapitel, som fører læseren fra de græske stoikere over romerske Cicero til Kant og oplysningsfilosofferne for at ende i den tanke om verdensborgeren, som vores egen store nutidige filosof Peter Kemp revitaliserer med henvisninger til den globale kontekst, der på én gang truer menneskeheden og udstiller vores afhængighed af hinanden. Og i det billede er det nødvendigt på tværs af al rationalitet at gå ubegrundet ud fra, at ethvert menneske har en selvstændig værdi selv qua menneske. Drømmen om menneskeheden må holdes levende.

Drømmen om kærligheden beskrives altovervejende gennem Søren Kierkegaards filosofiske overvejelser - med enkelte udløbere til Sokrates, Nietzsche og Sartre. Kærlighed kommer fra Gud, og Gud er kærlighed. Den sprænger alle rammer og kan ikke måles og sættes på formel, men udspringer som gerning af "vilje til at se på næsten som et unikt menneske, ikke en genstand". Drømmen om kærligheden indebærer det ultimative bud: Du skal elske.

Drømmen om livet handler om at "blive til *nogen*". Med afsæt i et læserbrev om den enkeltes behov for det offentlige formynderi sættes begreberne frihed, ansvar og sameksistens i spil for - med begrundelser fra især Kierkegaard, Hobbes og Nietzsche - at nå frem til en *livets dannelse*, som "begynder og slutter i det uåndgribelige rum mellem os, tingene og verden". I dette lys er der i fremstillingen nuancerede og fine funderinger om begreber som demokrati og ytringsfrihed.

Drømmen om lykken synes mere uåndterlig end de forrige. Med afsæt i Aristoteles og Kierkegaard bliver begrebet "stræben" belyst. Men der kommer så sandelig rigtig substans på pejlingen af lykkedrømmen, da Brian Degn Mårtensson går om bord i Eik Skaløes digt "Lykkens pamfil". Lykkens karakter er uforudsigelighed og en særegen mangel på konstans, så det drejer sig om at "kunne høre klockens spinkle klang i en verden med mange andre lyde".

I bogens epilog bekender forfatteren sig til et opgør med tidens ånd- og drømmeløshed. Og man må medgive ham, at det lykkes at tænke stort og så ansatser til drømme hos læseren.

Når jeg alligevel under læsningen ikke når helt op i drømmeland, skyldes det ikke en afstandtagen fra bogens udpegning af det kulturelle og åndelige armod, som vores epoke er præget af. Tværtimod. Næh, mine forbehold skal snarere findes i den ujævnhed, der præger fremstillingen, som derfor ikke helt lykkes med at få drømmene til at virke sammen.

Fremstillingen veksler imellem, at *man* eller *vi* eller *han* eller *jeg* eller *verber i passiv* fører tankerne frem. Det er vanskeligt at se begrundelserne for disse skift, som kan virke forstyrrende på nærværet som læser og dermed på indlevelsen i drømmene.

Jeg kommer til at tænke på, at Ebbe Kløvedal Reich engang blev spurgt, om Gud var ånd, hvortil han svarede: "Ja, helt ind til benet". Jeg læser dette forsøg på at give os alternative pejlemærker til tidens åndsarmod som drømme, der er ben helt frem til ånden.

På mig virker afsnittet, der skildrer drømmen om lykken, som det, der ved sin inddragelse af poesien kommer drømmen nærmest. Men læs bogen, og bliv ægget til tanker om, "hvad vi skal undgå, og hvad vi skal styre efter".

Vandkunsten 12, 1467 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk